

Медичне забезпечення у Зоні відчуження: профспілка б'є на сполох

Єдину в Чорнобилі та на прилеглих територіях медично-санітарну частину, яка на пряму фінансувалася Міністерством охорони здоров'я, підпорядковують іншому медичному закладу. Через це перелік послуг, які зможе надавати чорнобильський медичний центр, радикально зменшиться. Нестача фінансування та брак спеціалістів можуть зруйнувати наявну в зоні систему охорони здоров'я. Це може мати загрозливі наслідки щонайменше для 7 тисяч осіб, які тут працюють.

У ЧОМУ СПЕЦИФІКА МЕДЗАКЛАДУ?

Нинішній ДЗ «Центр спеціалізованої медичної допомоги зони відчуження Міністерства охорони здоров'я України» (ЦСМДЗВ) є правонаступником створеної відразу після аварії на ЧАЕС СМС 126.

Заклад, який спеціалізується на радіаційній медицині, має унікальний досвід зі здійснення контролю та збереження здоров'я людей, які працюють в умовах підвищеного іонізуючого випромінювання.

Те, що ЦСМДЗВ потребує особливих умов фінансування, стало очевидним ще на старті медичної реформи, коли медичні заклади почали передавати у власність територіальних громад. Спеціалізовані медико-санітарні частини, які працювали в містах-супутниках діючих атомних електростанцій, поступово перейшли на забезпечення за рахунок місцевих комунальних бюджетів.

Закінчення на 3-й стор.

Медичне забезпечення у Зоні відчуження: профспілка б'є на сполох

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

У Чорнобилі ж ситуація склалася тоді зовсім інша:

- місто не належить до жодної громади в Україні, тому не має приписного населення;
- співробітники підприємств Зони відчуження і працівники ДСП ЧАЕС мають реєстрацію в різних населених пунктах України та приписані до відповідних медустанов за місцем проживання;
- найближчий медичний заклад знаходиться на відстані майже 60 км від Чорнобиля;
- Чорнобиль — закрита зона зі своїм спеціальним контрольно-пропускним режимом.

У 2016 році, коли вирішувалося питання про фінансування медичної частини за рахунок місцевої громади смт Іванків, працівникам Зони відчуження, медикам і профспілковцям вдалося переконати тодішню команду МОЗ України в тому, що надзвичайно важливий медичний центр, який є невід'ємною ланкою ядерної, радіаційної та хімічної безпеки, повинен напрямку фінансуватися міністерством.

ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ СЬОГОДНІ?

02.08.2024 МОЗ видало наказ №1361 «Про реорганізацію державного закладу «Центр спеціалізованої медичної допомоги зони відчуження Міністерства охорони здоров'я України».

На папері все видається звичайною бюрократичною процедурою: чорнобильський центр не ліквідовують, а лише перепідпорядковують державному закладу «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Міністерства охорони здоров'я України» (УНПЦ ЕМД та МК МОЗ України).

По суті ж, медзаклад у Чорнобилі опиняється в кризовому стані. Запропонована правонаступником програма оптимізації передбачає суттєве скорочення функцій ЦСМДЗВ за всіма напрямками.

Зі спеціалізованого центру, що має свій пункт здоров'я на станції, проводить обов'язкові медогляди працівників Зони відчуження, забезпечує постійну консультативну підтримку всім присутнім у регіоні, надає невідкладну допомогу та підтримує роботу реабілітаційного центру, Центр спеціалізованої медичної допомоги Зони відчуження перетворюють на фельдшерський пункт, у якому лікарі перебуватимуть лише протягом двох-трьох місяців для проведення профоглядів.

ЯКИМИ БУДУТЬ НАСЛІДКИ?

Про те, у що на практиці може перетворитися така «оптимізація», ми розпитали Геннадія МИХАЙЛЮКА, голову ООП працівників підприємств Зони відчуження, члена комісії з реорганізації ЦСМДЗВ, та Володимира ВДОВИЧЕНКА, директора ЦСМДЗВ.

Робота призупиниться, якщо профогляди будуть проводити у стислі терміни, — наголошує Геннадій Олександрович. Зараз, коли огляди тривають протягом року, графік візитів до лікарів укладений таким чином, щоб не відволікати від роботи велику кількість працівників одночасно.

Не всі встигнуть пройти обов'язкові медогляди. Адже навіть сьогодні, коли є графік на цілий рік, не вдається уникнути черг.

Будуть позбавлені можливості належним чином контролювати стан свого здоров'я працівники, які потребують проходження профогляду двічі на рік, а це критично і для них самих, і для роботодавців.

ЦСМДЗВ по суті перетворюють на фельдшерський пункт, у якому лікарі перебуватимуть лише протягом 2-3 місяців для проведення профоглядів

«Покладатися на те, що законодавство дозволяє пройти профогляд в іншому закладі, наприклад, за місцем реєстрації, не слід, — роз'яснює Володимир Григорович. — З одного боку, всі ми знаємо, що довідку про відмінний стан здоров'я можна купити; з другого — навіть за сумлінного ставлення працівника він може не отримати об'єктивну оцінку стану здоров'я у неспеціалізованих закладах, які не мають достатнього оснащення, у лікарів, котрі не мають необхідної кваліфікації з профпатології».

Відсутність лікарів — досвідчених терапевтів і вузьких спеціалістів — протягом більшої частини року унеможливить вчасну діагностику патологій, що призведе до порушення закону, який забороняє присутність у Зоні відчуження тих, хто має до цього медичні протипоказання та профзахворювання.

Як уже було зазначено в попередньому пункті, звернення за місцем проживанням «не спрацює». Лікар, не знайомий з особливим алгоритмом діагностики захворювань, спричинених випромінюванням, може поставити хибний діагноз: наприклад, витлумачити ураження легень через потрапляння радіоактивної частки як сезонну алергію чи застуду. Натомість лікарі

ЦСМДЗВ чудово знають, які патології є найбільш ймовірними, які органи і системи найбільше страждають від іонізованого випромінювання. Йдеться про ураження органів зору, щитовидки, серця і судин, репродуктивної системи. «В Чорнобилі потрібна багатoproфільна поліклініка, — зауважує Геннадій Михайлюк, — тоді як УНПЦ ЕМД та МК МОЗ України спеціалізується на гострих травматичних станах. Я не бачу, яким чином ця установа є дотичною до нашої специфіки. Функції, що їх здійснює ЦСМДЗВ, є не притаманними УНПЦ ЕМД та МК і не відповідають його статутним завданням».

Нетривале чергування лікарів позбавить усіх, хто перебуває в Зоні відчуження та поруч із нею, медичної підтримки. «Це велика помилка вважати, ніби лікарі в Чорнобилі потрібні тільки для проведення профоглядів, — пояснює директор ЦСМДЗВ. — Цьогоріч на огляди було подано 2 000 заявок на працівників Зони відчуження. Але до лікарів звертаються усі — атомники, представники служб, відповідальних за безпеку і право-

відчувається нестача лікарів, фельдшерів, водіїв. Що буде далі?

Підрозділ, який працює з невідкладними станами, також переходить у підпорядкування Центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Звучить логічно, але насправді подальша доля невідкладної допомоги в Чорнобилі невідома.

Поки що місцеві фахівці чули про те, що «швидку» можна замінити парамедичною (до-лікарською) допомогою. У разі, якщо «швидкі» ліквідують, допомогу доведеться викликати з Іванкова, при цьому автомобіль доїде лише до найближчого КПП «Дитятки», бо далі його не пустять без спецдозволів; тим часом пацієнта у гострому стані потрібно буде доставити до Дитятук у транспорті, що не має систем підтримки життєдіяльності. Зважаючи, що відстань, з якої везимуть пацієнта, може сягати 120 км, та те, що в лікарні смт Іванків відсутні вузькі спеціалісти зі спеціалізацією з профпатології, його шанси на порятунок суттєво знизяться.

В умовах, коли країна-агресор будь-якої миті може завдати удару, спроможність ЦСМДЗВ надавати першу, екстрену і невідкладну медичну допомогу є критично важливою.

Профспілка переконана: руйнації системи охорони здоров'я у Зоні відчуження не можна допустити.

ЩО ЗРОБЛЕНО?

Від імені Григорія Іщенка, Голови ДАЗВ, до МОН було спрямовано листа з переліком ризиків, спричинених реорганізацією ДЗ «ЦСМДЗВ МОЗ України» у повсякденній роботі та в разі аварій, а також роз'яснення щодо того, які законодавчі норми будуть порушенням у разі скорочення функціоналу медичного центру. ДАЗВ пропонує Міністерству охорони здоров'я переглянути своє рішення, залишити Центр спеціалізованої медичної допомоги Зони відчуження у прямому підпорядкуванні МОЗ зі збереженням його функцій.

Від імені Валерія Матова, Голови Атомпрофспілки, до МОН було спрямовано листа, в якому зазначено, що у разі передачі ДЗ «ЦСМДЗВ МОЗ України» у підпорядкування до іншого закладу охорони здоров'я медичний центр буде приречений на знищення.

Профспілка наполягає на проведенні термінової наради щодо долі медцентру із залученням керівників ДАЗВ, Міндовкілля та Атомпрофспілки.

У разі ігнорування співпраці з профспілкою Атомпрофспілка буде змушена відповідно до наданих їй законодавством повноважень вимагати примусового скасування наказу Міністерства охорони здоров'я України №1361.

Атомпрофспілка пропонує два можливі виходи із ситуації, що склалася:

1. Відкликання наказу про реорганізацію медико-санітарної частини у Чорнобилі, збереження його прямого підпорядкування і фінансування.

2. Збереження фінансування ЦСМДЗВ із державного бюджету та підпорядкування його ДАЗВ.

Любов НАТОЧІЙ

